

Билтен

ПРЕГЛЕД ИНФОРМАЦИЈА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ



МЕДИЈА ЦЕНТАР „ЖЕЛЕЗНИЦА СРБИЈЕ“ ад

јул 2025. године

У овом издању:

И реформе и стандарди
Представљене најсавременије технологије за возове великих брзина
Сарадња са компанијом „Маерск“
Младима нова шанса за запослење
Конкурс за упис студената
Дела Васе Поморишца – Од четкице до шина



Министарски савет Транспортне заједнице

И реформе и стандарди

У Београду је, средином маја, одржана осма сесија Министарског савета Транспортне заједнице којом је председавала министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Александра Софронијевић. Састанку су присуствовали министри и високи званичници Западног Балкана, Европске комисије и земаља посматрача (Грузија, Молдавија и Украјина). Сагледано је стање европских интеграција у области саобраћаја, усвојена су и два годишња извештаја Транспортне заједнице, те зацртани планови за наредни период.

Железница предњачи у законодавној реформи

Као домаћин састанка, министарка Софронијевић нагласила је задовољство бројем учесника и истакла да Србија придаје велики значај пројектима које реализује у сарадњи са Транспортном заједницом.

„Верујемо да је будућност нашег заједничког живота у региону и Европској унији управо у сарадњи и повезивању. Да повећамо и привучемо нове инвестиције, да унапредимо стандард свих наших грађана, али и да допринесемо бољем превозу наших корисника. Овај састанак пружа прилику да сагледамо шта је до сада урађено како би се заједнички договорили о будућим корацима, пре свега у контексту зелене и дигиталне транзиције, безбедности саобраћаја и јачању институционалне сарадње. Један од приоритета Владе Републике Србије јесте инфраструктурно повезивање, како са земаљама региона, тако и са земаљама чланица ЕУ. Србија је посвећена процесу европских интеграција, али да бисмо то остварили, потребно је да усаглашавамо прописе, национално законодавство са најбољим правним тековинама ЕУ. Ми смо већ усвојили велики број закона у том правцу, нарочито у области железнице, али нас чека још пуно посла коме смо веома посвећени. Наставићемо реализацију започетих пројеката уз истовремено планирање и започињање нових. На том путу неопходна нам је подршка и помоћ Транспортне заједнице и Европске уније јер имамо исти циљ, да наши грађани имају бољи и квалитетнији живот“, казала је Софронијевић.

Нов подстицај интеграцијама убрзава реформе

Магда Копчинска, генерални директор за мобилност и транспорт у Европској комисији, истакла је да овај састанак долази у јако важном тренутку јер се дешава на

основама недавног договора са састанка ЕУ – Западни Балкан, на коме је дат нови замах процесу проширења. „На састанку Транспортне заједнице и ЕУ усагласили смо се о стратешким циљевим нашег партнерства. Ова нова ера у односима доноси и нове начине разговора у вези побољшања сарадње“, истакла је Копчинска и саопштила да Европска комисија са свим ЕУ чланицама веома посвећено ради на зближавању и интегрисању Западног Балкана у Унију. Копчинска је подсетила да се навршило тачно десет година од првог састанка на коме је започето разматрање укључења Западног Балкана у Трансевропску транспортну мрежу (ТТМ). „Постоји већ пуно инвестиција у циљу укључивања ових земаља у ТТМ, још пуно тога је пред нама. Желели бисмо да видимо да се пуно радова одвија у складу с оним што се налази на столу као план рада Транспортне заједнице. Прошле године је установљен нови коридор који се простире овим регионом (Западни Балкан – Источни Медитеран) и он је изузетно битан јер је питање транспорта у ЕУ увек у форми што већег зближавања људи и бизниса и његовог квалитетнијег функционисања“, закључила је Копчинска.

Акценат на стандардима

Извештајем о напретку за 2024. годину о спровођењу акционих планова Транспортне заједнице и усклађивању са правним тековинама ЕУ, анализирана је ефикасност земаља региона и посматрача у спровођењу договорених правила ЕУ и Транспортне заједнице. Напредак у спровођењу акционих планова оцењен је као постепен, а наглашена је и неопходност веће динамике законодавног усклађивања како би се испуниле обавезе Уговора о Транспортној заједници. Говорећи о наведеном извештају, директор Сталног секретаријата Транспортне заједнице са седиштем у Београду, Матеј Закоњшек, оценио је да се њиме потврђују реформе које се дешавају у области процедура које се ме-

њају, инфраструктуре која се модернизује и закона који се усаглашавају са европским стандардима.

„Разговараћемо о новој генерацији акционих планова који се односе на период до 2027. године. Битно је да сви инвестициони пројекти буду изведени не само у складу са европским законодавством већ и стандардима и то је оно на чему инсистирамо. То отвара могућност за развој инфраструктуре, али и за привреду и грађане, као и за посетиоце овог региона. Због тога развој инфраструктуре мора да иде паралелно са законодавним.

Током осме сесије Министарског савета усвојени су и акциони планови нове генерације (за период 2025–2027), који су осмишљени да одговоре на потребе региона у развоју транспорта кроз усклађеност са Планом раста за Западни Балкан. Развој Трансевропске транспортне мреже (ТЕН-Т) у региону Западног Балкана, кроз реализацију инфраструктурних пројеката, такође је био у фокусу састанка. Министри су усвојили најновији годишњи извештај о развоју ТЕН-Т мреже, као и петогодишњи план рада, који дефинише стратешке инфраструктурне приоритете. Посебан акценат стављен је на Коридор Западни Балкан – Источни Медитеран као кључну руту за регионалну и европску повезаност.

Разматрани су и закључци петог Социјалног форума Транспортне заједнице, одржаног у Сарајеву јуна 2024. године, којима је истакнута улога социјалних партнера и цивилног друштва у транзицији ка зеленој мобилности. Састанак је завршен формалним усвајањем закључака и потврдом заједничке визије – изградње саобраћајних система Западног Балкана и земаља посматрача који су безбеднији, одрживији и боље повезани унутар региона, али и са Европском унијом. Транспортна заједница наставља да игра кључну улогу у координацији ових напора и обезбеђивању да напредак користи свим грађанима и привреди широм региона.



Светски конгрес о брзим пругама у Пекингу

Представљене најсавременије технологије за возове великих брзина



Српска делегација, коју су предводили Милан Петровић, помоћник министра за железнице и интермодални транспорт у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, и Зоран Јевтић, генерални директор „Инфраструктуре железнице Србије“, учествовала је на Дванаестом светском конгресу о брзим пругама, који је од 8. до 11. јула 2025. године одржан у Пекингу. Током конгреса организован је састанак српске делегације са руководством кинеских државних железница, на челу са замеником генералног директора кинеских железница Ди Веиом (Di Wei). На овом билатералном састанку закључено је да је изградња брзе пруге Београд–Будимпешта заједнички задатак, циљ и интерес железница Кине и Србије.

„Изградња ове међународне брзе пруге у оквиру пројекта „Појас и пут“ представља и потврду пријатељства Србије и Кине и наша два народа, које успешно негују и развијају председници Александар Вучић и Си Ђинпинг. Кинеске и српске железнице развијаће даље своју сарадњу у реализацији овог пројекта и размени знања, искустава и модерних технологија, како би брзи возови што пре повезали главне градове Србије и Мађарске“, наглашено је на овом састанку.

У оквиру сарадње са кинеским железницама, српска делегација имала је прилику да се вози најмодернијим кинеским возом, који развија брзину од 350 километара на сат и обиће Центар за тестирање свих система, укључујући и возове великих брзина на кинеским пругама. Била је ово јединствена прилика за упознавање са најсавременијим

и најмодернијим кинеским технологијама у саобраћају возова великих брзина, које се захваљујући успешној сарадњи кинеских и српских железница успешно примењују и развијају и у нашој земљи.

Током одржавања конгреса у Пекингу српска делегација посетила је и кинеску железничку компанију за сигнализацију и комуникације (China Railway Signal & Communication – CRSC) на челу са председником компаније Лу Ђилиангом.

„CRSC је важан учесник у изградњи железничког транспорта у нашој земљи. Србија је спремна да настави тесну и свеобухватну сарадњу са овом кинеском компанијом, како би активно и стално промовисали пројекат изградње брзе пруге између Србије и Мађарске, која ће помоћи убрзаном развоју наше земље и постизању обостране користи и резултата за све“, истакао је помоћник министра Милан Петровић приликом посете овој железничкој компанији.

Лоу Ђилијанг, председник CRSC-а, захвалио је Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије и „Инфраструктури железница Србије“ на дугогодишњој подршци и поверењу у ову кинеску железничку компанију. Он је истакао важну улогу коју CRSC има у безбедном и стабилном раду и функционисању 114 хиљада километара конвенционалних и 48 хиљада километара брзих пруга у Кини, захваљујући напредној системској технологији и опреми, као и великом искуству у раду и одржавању.

Председник CRSC-а је нагласио да ова кинеска компанија придаје велики значај

изградњи и развоју српских железница и да ће осигурати отварање и рад брзе пруге између Мађарске и Србије, уз висококвалитетне и ефикасне професионалне услуге.

У оквиру посете CRSC-у, делегација из Србије посетила је Интегрисану лабораторију за систем управљања возовима и Динамичку лабораторију за сигнални систем брзих железница и присуствовала презентацији ове кинеске компаније. Вршилац дужности генералног директора „Инфраструктуре железнице Србије“ Зоран Јевтић искористио је прилику да на панел дискусији „Нове границе железнице великих брзина“ у Пекингу каже нешто више о српским пругама, као и о пројектима модернизације железничке инфраструктуре у нашој земљи.



Железнички интегрални транспорт

Сарадња са компанијом „Маерск“

Готово девет месеци након доласка првог контејнерског воза кинеског бродског гиганта „COSCO“ на новоотворени и модернизован терминал „ЖИТ-а“ у Макишу, ова компанија започела је успешну сарадњу са још једним глобалним лидером у контејнерском транспорту – данском фирмом „Maersk“.

По речима Горана Поповића, директора „ЖИТ Београд“, са „Маерском“ је уговорена стратешка сарадња, која обухвата комплетну логистику и транспорт робе у контејнерима, како за потребе компанија у Србији, тако и за кинеску компанију „Зиђин“, једну од водећих инвеститора у српској рударској индустрији.

„Уговорени посао представља још један важан корак у јачању позиције „ЖИТ-а“ на тржишту контејнерског превоза и снажан подстицај даљој модернизацији инфраструктуре и унапређењу логистичких услуга“, каже директор Поповић.

Роба се допрема контејнерима који стижу директно из луке Ријека, чиме се омогућава брз и поуздан проток робе, ефикасан и еколошки прихватљив. „Маерск“ као кључни актер и у глобалним ланцима снабдевања, допрема контејнере и робу за друге кориснике, ширећи тако обим посла и доприносећи јачању улоге Србије као ло-



гистичког чворишта у региону.

„Тренутно се реализује превоз бакарног концентрата из Бора компаније „Зиђин“ до терминала у Макишу, да би се након тога контејнерским возовима они отпремали до луке Ријека. Транспорт се обавља у сарадњи са компанијом TCL“, каже Поповић и истиче да захваљујући локацији и капацитетима, терминал „ЖИТ-а“ у Макишу представља важну тачку за преузимање, манипулацију и отпрему контејнера, што отвара врата сарадњи са глобалним партнерима.

Од краја јуна, када су почели да стижу возови „Маерска“ на новообновљени тер-

минал у Макишу, капацитети су ангажовани скоро у потпуности.

„Како бисмо одговорили на повећане логистичке потребе и осигурали највиши ниво оперативне ефикасности, на терминал је допремљена и нова машина – „Koncranes“ ричштекер – која омогућава брже и безбедније манипулације контејнерима“, закључује Поповић.

До пре годину дана, питање постојања самог „ЖИТ-а“, па и његовог терминала у Макишу, било је под великим упитником. Захваљујући помоћи и подршци ресорног министарства, привредног друштва „Железнице Србије“ ад као оснивача, осталих друштава у железничком сектору, али и ангажовању запослених, „ЖИТ-ов“ терминал у Макишу иде ка томе да постане главно чвориште за интермодални превоз до великих логистичких центара у окружењу. У наредном периоду планирана је набавка модерне механизације, савремених софтверских система за праћење робе и даља модернизација пратеће инфраструктуре, што ће омогућити повезивање са европским железничким коридорима, повећање капацитета, као и бржу и ефикаснију дистрибуцију терета у земљи и региону.



Железничка техничка школа потписала уговоре са компанијом „Србијавоз“

Младима нова шанса за запослење

Компанија „Србијавоз“ и деветоро ученика ЖТШ-а у Београду потписали су уговоре о учењу кроз рад. На овај начин започета је нова фаза сарадње између школског система и железничког сектора, усмерена ка стварању квалитетног и стручног кадра за будућност.

„Прошле године смо почели са пројектом дуалног образовања. Тада су ученици потписали уговоре са компанијама „Србијавоз“ и „Србија Карго“. Ове школске 2025/2026. године, девет ученика је потписало уговоре за дуално образовање са „Србијавозом“, истиче Вишња Минчев, координатор пројекта.

Према њеним речима, железничка компанија „Србијавоз“ тражила је по три ученика за три образовна профила: техничар вуче, транспортни техничар и техничар безбедности.

„Уговор важи три године и наши ученици добијају месечну надокнаду коју даје држава, а фирма плаћа превоз и у обавези је да обезбеди заштитну опрему. У овом случају „Србијавоз“ има лиценцу за дуално образовање које издаје Привредна комора

Србије. Према образовном систему, у другој години школовања за поједине профиле, наши ученици имају праксу у трајању од две недеље. У трећој и четвртој години ђаци сваке недеље проводе по један дан у фирми, а остала четири дана су у школи где имају блок наставу“, објашњава Вишња Манчев и наглашава да после школовања фирма може ученику понудити посао.

Ученици који су потписали уговоре о дуалном образовању имаће прилику да практична знања и вештине стичу у радном окружењу у пословним јединицама „Србијавоза“. Кроз овај вид наставе, школарци ће радити уз менторе, учити о реалним процесима железничког саобраћаја и упознати се са пословном културом за будуће запослење.

„Уговори о учењу кроз рад ступају на снагу почетком нове школске године. Дуално образовање представља важан корак у модернизацији средњошколског система, јер омогућава младима да одмах примене теоријска знања у пракси“, каже Вишња Манчев.

Програм дуалног образовања у Желез-

ничкој техничкој школи реализује се другу годину заредом и представља пример успешне сарадње између образовних установа и привреде.



Висока железничка школа

Конкурс за упис студената

Академија техничко-уметничких струковних студија Одсек Висока железничка школа расписала је Конкурс за упис студената на основне струковне студије првог степена и мастер струковне студије другог степена високог образовања. Школа изводи студијске програме, који оспособљавају студенте за укључивање у радни процес и примену стечених знања на решавању одговарајућих проблема. Основне струковне студије трају три године (шест семестара) и имају 180 ЕСПБ бодова, а будући студенти се могу определити за следеће студијске програме:

1. Саобраћај и транспорт:
 - Модул Железнички саобраћај – класични и дуални модул;
 - Модул Друмски и градски саобраћај;
 - Модул Логистика;
2. Железничко машинство – класични и дуални модул
3. Електротехника и рачунарство у саобраћају – класични и дуални модул

Мастер струковне студије трају две године (четири семестра) и имају најмање 120 ЕСПБ бодова. У структури студијског програма заступљени су стручно-

апликативни предмети, а постоје и два судијска програма (Саобраћајно инжењерство и Комерцијално пословање у саобраћају). После првог уписног рока расписан је други, а потом и трећи уписни рок. Подношење „online“ пријавае на Конкурс за други уписни рок за основне струковне студије је од 21. јула до 22. августа 2025. године. Документације за пријаву у папирној форми предаје се на шалтеру Студентске службе од 25. августа 2025. од 8.00 до 10.00 часова. Полагање пријемног испита је 25. августа. 2025. у 11 часова, а упис примљених кандидата биће 28. и 29. августа. 2025. од 09.00 до 15.00 часова.

Подношење пријаве на Конкурс за трећи уписни рок за основне струковне студије је од 1. до 10. септембра 2025. на шалтеру Студентске службе од 09:00 до 15:00 часова.

Полагање пријемног испита је 11. септембра. 2025. у 10 часова, а упис примљених кандидата 16. и 17. септембра 2025. од 09.00 до 15.00 часова. Подношење пријаве на Конкурс за други уписни рок за мастер струковне студије је од 17. до 26. септембра 2025. године на шалтеру

Студентске службе, од 09.00 до 15.00 часова. Упис примљених кандидата је од 1. до 3. октобра 2025. од 09.00 до 15.00 часова.



РИЗНИЦА ЖЕЛЕЗНИЧКОГ МУЗЕЈА

Стална музејска поставка

Дела Васе Поморишца – Од четкице до шина

Три изузетне слике Васе Поморишца (1893–1961), једног од најзначајнијих, али често недовољно схваћених, српских сликара 20. века, крајем маја добиле су своје место у сталној поставци Железничког музеја.

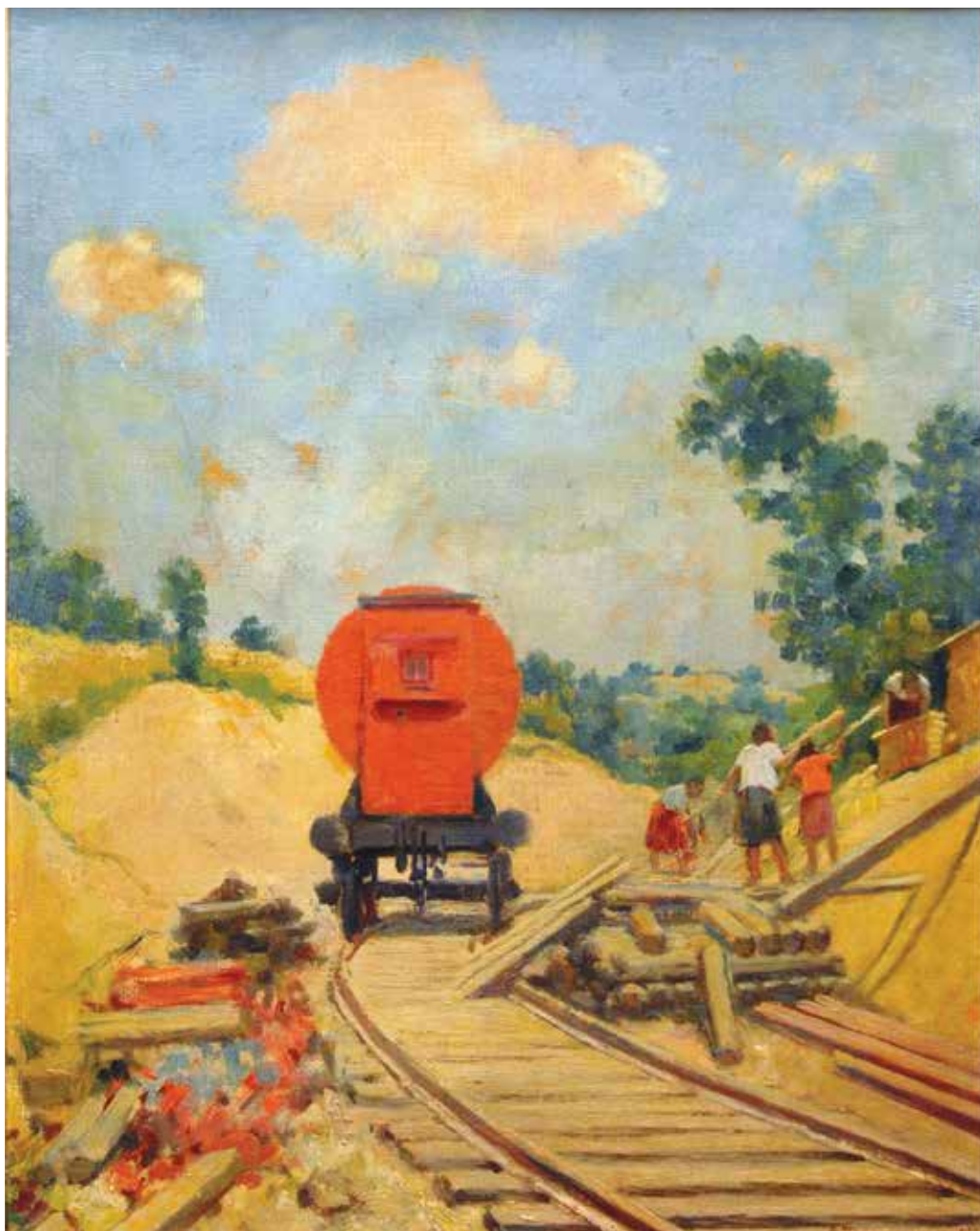
Слике припадају Уметничкој збирци и пружају дубљи, готово интиман, увид у стваралаштво поменутог сликара, његов стилски развој и допринос српској модерној уметности. Поморишац, чији се опус креће од раног, суптилног импресионизма, преко бурног експресионизма и смелог кубизма, до величанствене синтезе различитих утицаја у зрелом периоду, био је уметник који је непрестано трагао за новим изразима и формама, често пркосећи конвенцијама и изазивајући границе уметничког израза. Његова дела су неретко прожета симболиком, дубоким емоцијама и филозофским промишљањима, чинећи га једним од најкомплекснијих и најинтригантнијих аутора свог времена.

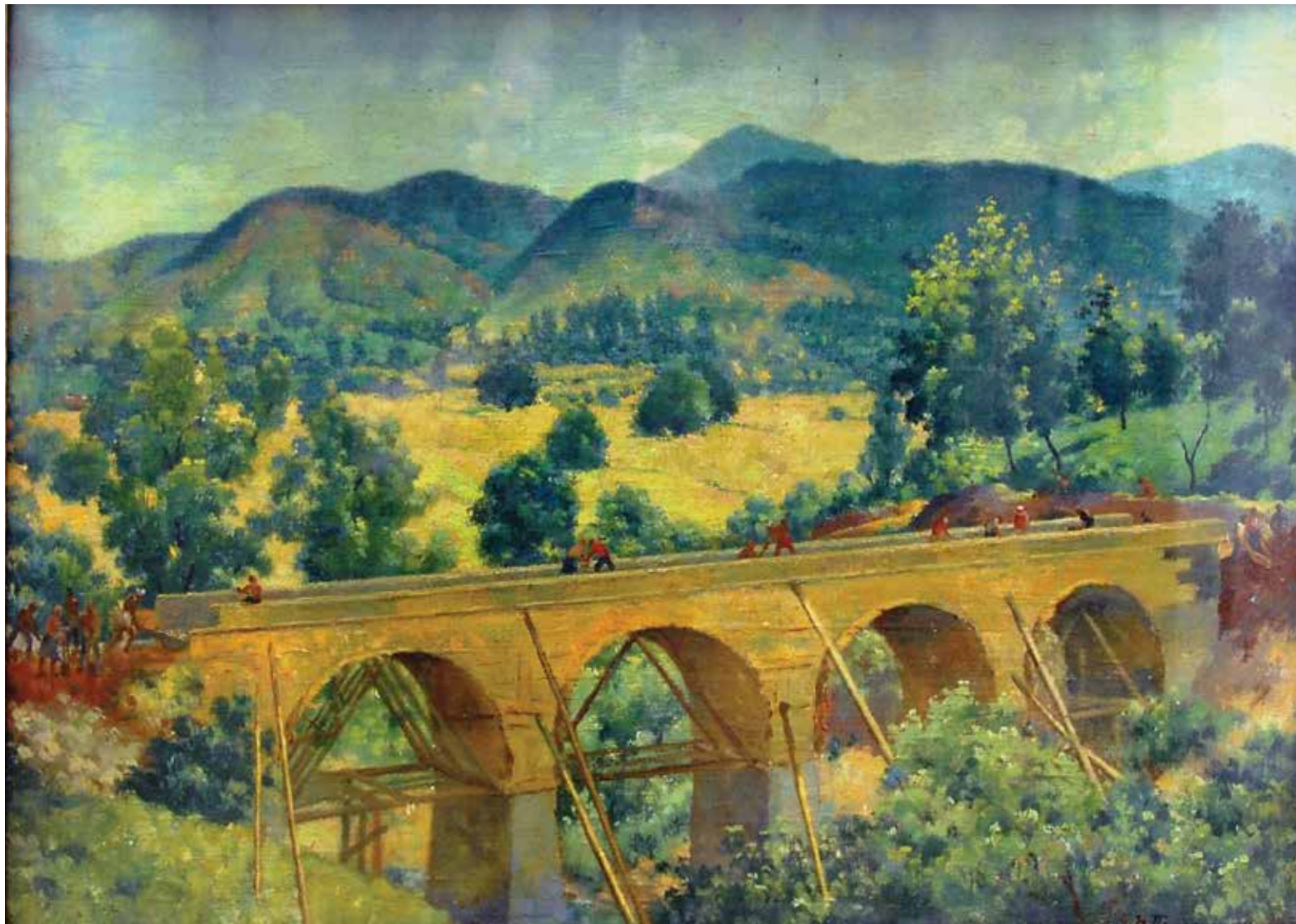
Васа Поморишац, рођен у Молу, школовао се у Београду, Минхену и Паризу, пролазио је кроз бурне уметничке центре Европе, који су обликовали његов немирни дух. У Паризу је, у чувеној школи Андре Лота, упијао авангардне идеје, али никада није изгубио везу са својим коренима и традицијом. Његов живот је био испуњен изазовима – од ратних година које су га дефинисале, преко уметничких експеримената који су га често водили на руб разумевања, до повратка у домовину где је тражио своје место у новој стварности. Управо тај спој европске авангарде и дубоког осећаја за домаћу реалност учинио га је јединственим. Његова способност да ухвати дух времена, чини његова дела вечним сведочанством епохе. Период након Другог светског рата, обележен обновом земље и великим радним акцијама, понудио му је нове инспирације. Омладинска пруга Добој – Бања Лука, симбол обнове и заједништва, постала је платно на коме је Поморишац изразио своје виђење нове епохе.

Прва од постављених слика, „Мост на Омладинској прузи Добој – Бања Лука“, настала око 1951. године, представља изврстан пример Поморишчевог зрелог реалистичког приступа, прожетог снажним лириком и готово епским осећајем. На овом платну уметник приказује сцену изградње железничког моста у величанственом планинском пејзажу. Снажни, одлучни потези четкицом и интензиван, живописан

колорит дочаравају атмосферу неуморног рада и динамику природе која се покораваче човековој вољи. Мост, са својим монументалним лучним конструкцијама и привременим скелама, доминира композицијом, симболизујући не само напредак и везу већ и тријумф људског духа над препрекама. Колорит је богат и слојевит, са доминацијом дубоких зелених и небеско плавих тонова планина и неба, док земљани тонови и смели акценти на грађевинским елементима доприносе реалистичности сцене и њеној монументалности. Ова слика сведочи о Поморишчевој изузетној вештини у приказивању индустријског пејзажа и о његовом дубоком интересовању за велике грађитељске подухвате свог времена, који су обликовали нову будућност. Друго

дело, „Надвожњак на Омлади-нској прузи Добој – Бања Лука“, датирано такође око 1951. године, приказује Поморишчево несвакидашње умеће у хватању атмосфере железничког окружења, претварајући обичан пролаз у симбол трајности. У овом пејзажу уметник се фокусира на лучни пролаз за пругу, смештен у бујном зеленилу брдовитог терена. Композиција је наизглед статичнија, али са нагласком на чврстину конструкције и њеној хармонији са природом, стварајући осећај вечности. Палета боја је светлија, готово прозрачна, са доминацијом свежих зелених и плавих тонова, што ствара осећај спокоја и савршене интеграције човекове творевине у природни амбијент. Ова слика је важна за разумевање Поморишчевог трагања





за равнотежом између индустријског и природног, као и његовог дубоког интересовања за архитектуру у контексту

пејзажа, где се функционалност претвара у уметност.

Трећа, „Цистерна на прузи Добој – Бања Лука“, настала у истом периоду, око 1951. године, демонстрира Поморишчеву изванредну способност да ухвати суштину индустријског пејзажа и његову симболичку тежину. На овој слици доминира монументална црвена цистерна, постављена на железничким шинама, док се у позадини назире радници и елементи градилишта. Ова композиција је жива, готово пулсирајућа, са наглашом на индустријској снази и енергији која покреће изградњу. Уметник користи богату, експресивну палету боја, посебно интензивну црвену боју цистерне, како би створио осећај динамике и виталности. Текстурални ефекти додатно наглашавају материјалност објеката и људски напор. Цистерна, као симбол транспорта и индустријализације, постаје централни мотив, док радници у позадини, иако мањи, представљају колективни дух и посвећеност. Ова композиција је пример Поморишчевог дубоког интересовања за социјалне теме и његову способност да

прикаже индустријски рад и машине као симбол напретка, стваралаштва и изградње нове будућности. Она представља врхунац његовог уметничког развоја, где се форма и садржај преплићу у јединствену целину, позивајући посматрача на дубље промишљање о значају градитељства и људске издржљивости у ери обнове.

Ове три слике Васе Поморишца, дуго чуване у Фонду Железничког музеја, пружају јединствену прилику посетиоцима да да прате еволуцију његовог стваралаштва кроз различите фазе, посебно у контексту његовог ангажовања на теми Омладинске пруге Добој – Бања Лука. Оне су уметничка дела изузетне вредности и важни документи који сведоче о уметничким токовима и културном животу Србије у 20. веку, али и о духу времена који је обликовао генерације.



ИЗДАВАЧ

Медија центар
„Железница Србије“ ад
Немањина 6

КОНТАКТ

011/36-18-308
011/36-18-443

medija.centar@srbrail.rs
biljana.gordic@srbrail.rs

ДИРЕКТОР МЕДИЈА ЦЕНТРА
Билјана Гордић

УРЕДНИК БИЛТЕНА
Аида Стојковић

ТЕХНИЧКО УРЕЂЕЊЕ
Марина Миловановић Кушић

www.zeleznicesrbije.com